

קוד האתיקה למטפלים המוסמכים ברפואה משלימה מהאגודות:
האגודה הישראלית להומאופתיה קלאסית, האגודה לריפוי סיני מסורתי,
אגודת הנטורופתים בישראל, האגודה לרפואת צמחים קלינית,
איגוד ההרבליסטים הקליניים של עיל"ם

תוכן העניינים

- א. מבוא**
1. הגדרות.
 2. קוד האתיקה.
 3. החלקת קוד האתיקה.
- ב. כללים מנחים**
1. קידום בריאותם, טובתם ורווחתם של המטופלים.
 2. מקצועיות.
 3. יושרה.
 4. אחריות חברתית.
- ג. כללים להתנהגות אתית - מקצועית של מטפלים מוסמכים**
1. ישום כללי האתיקה
 - 1.1 יישום כללי האתיקה.
 - 1.2 התמודדות עם נושאים אתיים.
 - 1.3 קונפליקטים בין כללי אתיקה לבין מערכות כללים אחרות.
 - 1.4 שיתוף פעולה עם ועדת האתיקה.
 - 1.5 פעולת ועדת האתיקה.
 2. מקצועיות
 - 2.1 מטפל מוסמך ברפואה משלימה מקצועית.
 - 2.2 דרישת מיומנות מקצועית.
 - 2.3 תיעוד, שמירה ומסירת מידע על טיפול.
 - 2.4 שמירה על רמת מומחיות.
 3. הבניית הקשר המקצועי
 - 3.1 מתן מידע למטופל.
 - 3.2 הסכמה לטיפול.
 - 3.3 חוזה טיפולי.
 - 3.4 זמינות המטפל המוסמך ברפואה משלימה.
 - 3.5 שכר והסדרים כספיים.
 4. סודיות ופרטיות
 - 4.1 שמירה על סודיות.
 - 4.2 הפרת סודיות מקצועית.
 - 4.3 מזעור הפגיעה בפרטיות.
 - 4.4 שמירה על סודיות הרישומים.
 - 4.5 מידע חסוי במאגרי נתונים.
 - 4.6 שימוש במידע חסוי למטרות לימודיות או למטרות אחרות.

5. יחסי מטפל מוסמך ברפואה משלימה – מטופל
 - 5.1 יחסים אינטימיים.
 - 5.2 ניגוד אינטרסים.
 - 5.3 הפסקת הקשר המקצועי.
 - 5.4 החלפת מטפלים מוסמכים.

6. יחסים בין עמיתים
 - 6.1 יחסים סולידריים וקולגיאליים.
 - 6.2 שיתוף פעולה מקצועי.

7. ייעוץ באמצעי התקשורת.

8. אתיקה בהדרכה ובהוראה.

9. פרסום – הצגה עצמית כנה ואמינה.

10. אחריות אגודות הסנ"ה כלפי החברים באגודה.

הבהרה: הקוד מתייחס לישני המינים ונוקט בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד.

א. מבוא

א.1. הגדרות:

"מטפל מוסמך ברפואה משלימה ברפואה משלימה" - מטפל אשר עמד בכל דרישות הקבלה לאחת מהאגודות הבאות:
האגודה הישראלית להומאופתיה קלאסית, האגודה לריפוי סיני מסורתי, אגודת הנטורופתים בישראל, האגודה לרפואת צמחים קלינית, איגוד ההרבליסטים הקליניים של ע"ל"ם, הנו חבר בה ומחויב לקוד האתי.

"מטופל" – כל המקבל טיפול ממטפל מוסמך ברפואה משלימה ברפואה משלימה (כמוגדר להלן).

"טיפול" – כל פעולה הניתנת על ידי המטפל המוסמך ברפואה משלימה ברפואה משלימה - בהתאם להגדרות המקצוע בהמשך המסמך.

א.2. הקוד האתי של המטפלים המוסמכים ברפואה משלימה במקצועות הסנ"ה.

ביסוד הקוד האתי עומדים עקרונות של מערכת אמינה בין המטפל המוסמך ברפואה משלימה לכל הבאים עמו במגע במסגרת מקצועו, ובבסיסם עקרונות כבוד האדם, כבוד המקצוע ושמו הטוב, ועקרון מניעת הנזק - כמתאפשר.

קוד האתיקה קובע מערכת של עקרונות מנחים המשקפים את ערכי המקצוע ומגדירים את אחריות המטפל המוסמך ברפואה משלימה בעבודתו. מהעקרונות המנחים נגזרים כללים להתנהגות אתית-מקצועית. מטרת הניסוח המפורט של הכללים להתנהגות אתית-מקצועית היא לתת בידי המטפל המוסמך ברפואה משלימה כלים אשר ישמשו אותו בקבלת החלטות מקצועיות נכונות, בהתאם לערכי המקצוע, ואשר יהוו אמת מידה לשיפוט ההתנהגות המקצועית לאור ערכים אלו.

א.3. החלת קוד האתיקה

מורכבות המקצוע והאחריות הרבה אשר מוטלת על העוסקים בו מחייבות כל מטפל מוסמך ברפואה משלימה להיות בקי בקוד האתי ובמכלול החוקים והתקנות הקשורים לעבודתו המקצועית, ולפעול על פיהם. כמו כן, על בסיס כללים אלה עליו לפתח חשיבה שתאפשר לו לפתור בעיות במצבים שבהם קיימים קונפליקטים בין ערכים לבין מחויבויות סותרות. הנחלת הקוד האתי הינה חלק בלתי-נפרד מתוכניות הלימוד וההכשרה למקצועות הסנ"ה.

ב. כללים מנחים להתנהלות המטפל המוסמך ברפואה משלימה

ב.1. קידום בריאותם טובתם ורווחתם של המטופלים

בעבודתו המקצועית פועל המטפל המוסמך ברפואה משלימה לטובת המטופל מבחינת קידום בריאותו והתפתחותו הכללית. פעולות אלה מתבצעות בהתבסס על שיקולים מקצועיים ומתוך הכבוד הראוי לאדם. המטפל המוסמך ברפואה משלימה תומך במטופליו מתוך מסירות, נאמנות ונחישות לאורך התהליך, ומעודד אותו להשתתף באופן פעיל בתהליך ההחלמה שלו.

ב.2. מקצועיות

- ב.2.1. במסגרת עבודתו פועל המטפל המוסמך ברפואה משלימה על פי סטנדרטים גבוהים של ידע ושל מיומנות מקצועית, מתוך הכרה בגבולות יכולותיו הספציפיות בתחום בו הוא מוסמך וניסיונו המקצועי.
- ב.2.2. כדי לשמור על רמה מקצועית נאותה, מקפיד המטפל המוסמך ברפואה משלימה להשתתף בהשתלמויות ולהתעדכן באופן מתמיד בנושאים מקצועיים.
- ב.2.3. המטפל המוסמך ברפואה משלימה פועל בצורה אתית, מעודד גישה והתנהגות אתית ראויה אצל סטודנטים, מתמחים, מודרכים ועמיתים.
- ב.2.4. במקרה הצורך, המטפל המוסמך ברפואה משלימה מקיים התייעצויות עם אנשי מקצוע, לרבות עמיתים למקצוע ואנשי מקצוע אחרים.

ב.3. יושרה

- ב.3.1. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה להימנע מכל אפליה על בסיס גזע, צבע, מוצא לאומי, דת, מין, גיל, נטייה מינית, זהות, מגדר¹, מצב משפחתי, מגבלה נפשית או פיזית וכיוצא באלה.
- ב.3.2. המטפל המוסמך ברפואה משלימה פועל מתוך יושרה בכל המסגרות הקשורות לפעולותיו כמטפל.
- ב.3.3. המטפל המוסמך ברפואה משלימה מדווח אמת ונמנע מהולכת שולל ומהטעיה בכל הצגת מידע הנוגע לעבודתו (כולל במסגרות מחקר, הוראה וטיפול).
- ב.3.4. המטפל המוסמך ברפואה משלימה מודע לכוח ולהשפעה שמערכת היחסים המקצועית מקנה לו, אינו משתמש בה לרעת מטופליו, ואינו מנצלה לרעה בכל דרך אחרת.

ב.4. אחריות חברתית

האגודה המקצועית מעודדת את המטפל המוסמך ברפואה משלימה לפעול לרווחת החברה במסגרת יכולותיו ומברכת כל יוזמה שמטרתה הבאת טיפול מקצועי לטובת הציבור.

ג. כללים להתנהגות אתית - מקצועית של המטפלים המוסמכים ברפואה משלימה

ג.1. יישום כללי האתיקה

- ג.1.1. יישום כללי האתיקה
- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יכיר את כללי האתיקה, יפעל להפצתם במסגרת תפקידיו, יעקוב אחר שינויים ועדכונים החלים בהם, ויפעל על פיהם בכל תחומי עבודתו המקצועית.
- ב. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יימנע מכל התנהגות או פעולה אשר אינן עולות בקנה אחד עם הקוד האתי של האגודה, ואשר עלולות לפגוע במטופליו, בו, בעמיתיו חברי האגודה או בכבוד המקצוע.

¹ זהות מגדר – האופן שבו אדם מגדיר את עצמו תוך שהדבר אינו תלוי במינו הביולוגי

ג.1.2 התמודדות עם נושאים אתיים

כאשר המטפל המוסמך ברפואה משלימה אינו בטוח האם מצב או פעולה מסוימים יפרו את כללי האתיקה הללו, עליו להתייעץ עם עמיתים או עם ועדת האתיקה של אגודתו, על מנת לבחור תגובה הולמת.

ג.1.3 קונפליקטים בין כללי אתיקה לבין מערכות כללים אחרות

במקרה של סתירה בין כללי ההתנהגות על פי הקוד האתי של המטפלים המוסמכים ברפואה משלימה ובין הכללים של מערכות אחרות (חוק, דרישות ארגוניות) המטפל המוסמך ברפואה משלימה ינקוט צעדים מושכלים לפתרון הולם לישוב הקונפליקט, ויפנה לייעוץ דרך ועדת האתיקה - או לייעוץ משפטי הולם.

ג.1.4 שיתוף פעולה עם ועדת האתיקה

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה ישתף פעולה עם הליכי ועדת האתיקה וייענה לכל פניותיה. חוסר שיתוף פעולה הוא כשלעצמו הפרה אתית.
- ב. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יעדכן את ועדת אתיקה לאלתר במקרה של הרשעה בבית המשפט, בכל נושא הקשור לתפקודו ועיסוקו כמטפל מוסמך ברפואה משלימה.
- ג. האגודה ממליצה לדווח לוועדת האתיקה על התנהגות של עמיתים כאשר הם מסכנים מטופל ופוגעים בשלומם. שמועות או רכילות אינן סיבה לתלונה.

ג.1.5 פעולת ועדת האתיקה

- א. ועדות האתיקה של אגודות הסנ"ה פועלות על פי "פרוטוקול טיפול בתלונות" המתאים לאופי הפנייה, כמפורט בתקנון האגודה, ושואבות ממנו את סמכותה.
- ב. במקרים של פנייה או תלונה שיובאו בפני ועדת האתיקה, תפעל הוועדה בהתאם לנוהל המצורף, וינקטו אמצעים מתאימים, כולל התייעצות בגורמים מקצועיים חיצוניים.

ג.2 מקצועיות

ג.2.1 מטפל מוסמך ברפואה משלימה מקצועית

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה ינקוט בעבודתו המקצועית בשיטות ובאמצעים המבוססים על ידע ועקרונות המוכרים על ידי האגודה המקצועית שלו.
- ב. מטפל מוסמך ברפואה משלימה המשלב בעבודתו המקצועית גם טכניקות שאינן מתחום הטיפול של המקצוע שלו, חייב לידע את המטופל, ולקבל את הסכמתו הברורה.
- ג. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לנקוט בכל האמצעים הראויים על מנת להגן על טובת מטופליו ולהימנע מגרימת נזק להם.
- ד. במידה וקיים חשד לתסמינים שיכולים לבטא מחלות פתולוגיות קשות או במצבים אחרים שיש בהם משום חשד לסכנת חיים או סכנה לבריאות הציבור, יפנה המטפל המוסמך ברפואה משלימה את המטופל לייעוץ ולבחון רפואי בדחיפות הראויה למקרה - לפי הבנתו.
- ה. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יבצע בדיקה אינטימית של המטופל, ויימנע מבדיקות גופניות שלא לצורך.
- ו. אגודות הסנ"ה ממליצות לחבריהן לבטח עצמם בביטוח אחריות מקצועית.

2.2.ג דרישת מיומנות מקצועית

- א. מטפל מוסמך ברפואה משלימה יתקבל לאגודה לאחר שעמד בדרישות הקבלה של האגודה המקצועית אליה הוא שייך.
- ב. מומלץ כי המטפל המוסמך ברפואה משלימה החבר באגודה יציב במקום נראה לעין בחדר העבודה את התעודות המעידות על הכשרתו ועל הסמכתו המקצועיות, לרבות תעודה המתארת את העקרונות המרכזיים בקוד האתי. יובהר כי במקרה שהתבקש לעשות כן, חלה על המטפל המוסמך ברפואה משלימה חובה להציג את תעודותיו בפני המטופל.
- ג. במחקרים בתחום מקצועי שבו אין סטנדרטים מוכרים, ינקוט המטפל המוסמך ברפואה משלימה צעדים אחראיים על-מנת להגן על המשתתפים (למשל פרובינג או מחקר קליני) וכל זאת בהתאם להנחיות של ועדת הלסינקי.

2.3.ג תיעוד, שמירה ומסירה מידע על טיפול

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יתעד את עבודתו המקצועית ברמת פירוט ואיכות המתארת את פרטי המקרה והרמדי שניתנה, תוך שמירה על כללי הסודיות.
- ב. המטפל המוסמך ברפואה משלימה ינהל את הרישומים באופן שוטף בצורה שתאפשר היענות בעת הצורך.
- ג. במידה והמטופל מבקש לקבל לידי העתק של פרטי המקרה ואת רשימת הרמדיס / תוספי המזון / הפורמולות הצמחיות שניתנו בעבר וכיו"ב - בין אם זה לשימוש האישי ובין אם כדי להעביר למטפל אחר - חייב המטפל המוסמך ברפואה משלימה להעביר את החומר בהתאם לרישומיו ו/או זכרונו הזמניים באותה העת. זכותו של המטפל המוסמך ברפואה משלימה להחתיים את המטופל על מסמך המאשר את העברת החומר לידי.

2.4.ג שמירה על רמת מומחיות

המטפל המוסמך ברפואה משלימה ינקוט מאמצים מתמידים לשמור על מיומנותו המקצועית, על רמה גבוהה של התעדכנות מקצועית, ועל התעדכנות שוטפת בכללי האתיקה והחוקים הנוגעים לעבודתו המקצועית. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה להוכיח השתתפות בימי הכשרה בהתאם לדרישות ועדת חינוך (סמינרים או השתלמויות בארץ או בחו"ל או הוראה).

3.ג הבניית הקשר המקצועי בין המטפל למטופל

3.1.ג מתן מידע למטופל

המטפל המוסמך ברפואה משלימה יתן מראש מידע הולם על אופי הטיפול, על מסלולו הצפוי ועל הנהלים הקשורים בו כגון: תשלום, שמירה על סודיות, מקום וזמן. כל זאת, תוך שימוש בשפה מובנת למטופל כמתאפשר.

3.2.ג הסכמה לטיפול

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יטפל באדם כלשהו ללא הסכמתו.
- ב. כאשר המטופל איננו כשיר לתת הסכמה (קטין או פסול-דין), על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לבקש ולקבל הסכמה ממי שמוסמך כחוק לתת הסכמה זו.
- ג. השיקול המרכזי שעומד בבסיס הטיפול של המטפל המוסמך ברפואה משלימה בקטינים הינו עקרון טובת הקטין.

3.3.ג חוזה טיפולי - יצירת אמון והבטחת איכות הטיפול

מומלץ כי המטפל המוסמך ברפואה משלימה יעביר למטופל דף הסבר שיכלול בין השאר את תדירות הפגישות ואת סדרי התשלום. כמו-כן נהלים מוסכמים לגבי ביטול פגישות, היעדרויות צפויות ולא צפויות או איחורים משני הצדדים, את אופן נטילת הרמדיס וההנחיות הנלוות (ראה נספח א).

ג.4.3 זמינות המטפל המוסמך ברפואה משלימה

על המטפל המוסמך ברפואה משלימה להקפיד לאפשר למטופל ליצור עמו קשר, לצורך בירורים הנוגעים לטיפול אותו הוא מקבל. במקרים של היעדרות, על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לתאם/לשריין מטפל מוסמך ברפואה משלימה מחליף, אשר יוכל לענות לפניית דחופות של מטופלים.

ג.4.5 שכר והסדרים כספיים

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא ינצל התקשרות מקצועית לשם קבלת טובות הנאה.
- ב. כשמטופל אינו משלם עבור השירותים כפי שהוסכם (ר' סעיף 3.3 לעיל), מהווה הדבר הפרת החוזה בינו לבין המטפל המוסמך ברפואה משלימה המטפל. במקרה כזה יהיה המטפל המוסמך ברפואה משלימה רשאי לנקוט באמצעים, לרבות אמצעים משפטיים, כדי לגבות את שכרו. נקיטת אמצעים כאלה לאחר אזהרה אינה מהווה הפרה של הקוד האתי.

ג.4. סודיות ופרטיות

ג.4.1 שמירה על סודיות

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יכבד את זכות הסודיות והפרטיות של המטופלים, משתתפי מחקר וכיו"ב. לשם כך, ישמור בסוד כל מידע שהגיע אליו תוך כדי עיסוקו המקצועי או בעקבותיו, וינקוט אמצעי זהירות הנדרשים לשם שמירתם.
- ב. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יכבד את זכות הסודיות והפרטיות של אלו שעמם הוא עובד - כולל עמיתים, יועצים וכיו"ב. לשם כך, ישמור בסוד כל מידע שהגיע אליו תוך כדי עיסוקו המקצועי או בעקבותיו וינקוט אמצעי זהירות.
- ג. לעובדים שאינם מטופלים מוסמכים (עובדי מנהל, עוזרי מחקר וכדומה) לא תותר נגישות לחומר על מטופלים, אלא אם הדבר נחוץ למילוי תפקידם, ולאחר שהתחייבו בכתב לשמירה על סודיות.
- ד. המטפל המוסמך ברפואה משלימה חייב בשמירת כללי הסודיות על כל מידע אודות מטופל שהגיע אליו תוך כדי עיסוקו המקצועי, גם לאחר שהקשר המקצועי איתו הסתיים. יודגש כי החובה לשמור על סודיות ועל פרטיותו של המטופל תחול גם לאחר מותו של המטופל.
- ה. בישראל, חלה על כל אדם (למעט קטינים) - חובת דיווח של מקרי אלימות, עברות מין והזנחה של קטינים וחסרי ישע. במקרים אלו מחויב המטפל המוסמך ברפואה משלימה למלא את חובתו החוקית, ולדווח למשטרה או לפקידת הסעד שבאזור מגוריו.
- ו. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה להיערך לאפשרות של הפסקת עבודתו באופן מתוכנן או פתאומי, ולדאוג לסידורים הנאותים לשמירה על המידע שצבר.

ג.4.2 הפרת סודיות

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה ימסור מידע סודי שהושג בתהליך עבודתו רק למטרות מקצועיות חיוניות ועל פי הוראות החוק או בהסכמת המטופל ו/או מייצגיו החוקיים, ותוך שיקול דעתו המקצועית.
- ב. כאשר מטפל מוסמך ברפואה משלימה נדרש למסור מידע ולהפר סודיות על פי חוק, עליו לפעול ככל יכולתו לשמירת הסודיות ולהגנה על פרטיות המטופל, על מנת לא לפגוע בו.

ג.4.3 מזעור הפגיעה בפרטיות

- א. כדי לצמצם עד למינימום את הפגיעה בפרטיותו של המטופל, על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לכלול בדיווחים ובייעוצים הנדרשים, בכתב ובעל פה, רק מידע הנדרש למטרת הייעוץ או הדיווח.

ב. הקלטה ו/או צילום ו/או צפייה במראה חד-כיוונית, וכן נוכחותו של אדם נוסף בעת מתן השירות או במהלך מחקר, יתקיימו רק לאחר השגת הסכמה בכתב של המשתתף במחקר, המטופל, או מיצגיו החוקיים.

ג.4.4 שמירת סודיות הרישומים

בהתאם להוראות החוק, המטפל המוסמך ברפואה משלימה ישמור על סודיות ראויה בכתיבה, באחסון, בגישה, בהעברה ובשימוש ברישומים שבאחריותו. זאת, בין אם הרישומים קיימים בכתב, בהקלטה כזו או אחרת או בכל צורת תיעוד נוספת.

ג.4.5 מידע חסוי במאגרי נתונים

א. אם מידע חסוי הנוגע למקבלי שירותים ממטפלים מוסמכים ברפואה משלימה מוכנס לבסיס נתונים או למערכת רישום בהיתר ועל-פי דין, והוא זמין לאנשים שלא אושרה להם גישה אליו על-ידי מקבל השירותים, המטפל המוסמך ברפואה משלימה ישתמש בקודים או בשיטות אחרות כדי למנוע הכללת מזהים אישיים (כגון שם, מספר זהות וכד').

ב. אם דו"ח מחקר, המאושר ע"י ועדת בדיקה מוסדית או על-ידי גוף דומה, מחייב הכללת סימני זיהוי אישיים, יימחקו סימנים אלה שהוכנסו לשם כדון, לפני שהמידע הופך זמין לאחרים. זאת, אלא אם תתקבל הסכמת המטופלים לזיהויים.

ג.4.6 שימוש במידע חסוי למטרות לימודיות או למטרות אחרות

א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יחשוף בכתביו, בהרצאותיו או באמצעי תקשורת אחרים, מידע חסוי שהשיג במהלך עבודתו, אשר מאפשר זיהוי אישי של מטופליו, מודרכיו, סטודנטים, אנשים הלוקחים חלק במחקר קליני או בתהליכי פרובינג, או מקבלי שירות אחרים שלו - אלא אם כן האדם או הארגון נתן לכך מראש אישור בכתב.

ב. לצרכי פרסום יסוּו הכותבים את פרטי המטופל.

ג.5. יחסי מטפל מוסמך ברפואה משלימה - מטופל

א. יחסי מטפל מוסמך ברפואה משלימה - מטופל מושתתים על כבוד הדדי ואמון.

ב. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לתמוך במטופליו במסירות ובנאמנות לאורך תהליך הריפוי ולעודד אותם לקחת חלק פעיל בתהליך ההבראה.

ג.5.1 יחסים אינטימיים

א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה מתחייב לשמור על רמה מקצועית גבוהה ביחסיו עם המטופל, להיות זהיר בקשריו עמו ועם בני משפחתו ולהימנע מכל מגע מיני.

ב. המטפל המוסמך ברפואה משלימה ימנע מהתנהגות בעלת אופי מיני כלפי המטופל, ישירות או במרומז. עם זאת, יתכן מצב בו מתפתחת מערכת יחסים רומנטית, כנה, ובהסכמה הדדית. במקרה כזה, יש לסיים רשמית את היחסים הטיפוליים. נדרשת הסכמה הדדית ברורה וידוע של המטופל כי יחסי "מטפל מטופל" נפסקים בשלב זה. כלומר יידרש המטפל להפסיק כל לקיחת תשלום מהמטופל (יש לתעד את שינוי הסטטוס בכתב, בציון תאריך).

ג. מטפל מוסמך ברפואה משלימה מורה או מדריך לא ינצל את מעמדו לרעה וימנע מלקיים מערכת יחסים מינית עם סטודנטים או מודרכים הנמצאים באופן ישיר תחת סמכותו. עם זאת, יתכן מצב בו מתפתחת מערכת יחסים רומנטית, כנה, ובהסכמה הדדית. במקרה זה, תעבור הערכת הישגיו של הסטודנט/מודרך לידי מורה אחר. במקרה והמורה הוא גם האחראי ו/או הבעלים של מסגרת הלימודים, תיפסק העברת כספים בין התלמיד למורה/בעלים. (יש לתעד את שינוי הסטטוס בכתב, בציון תאריך).

ג.2. ניגוד אינטרסים

ניגוד אינטרסים הוא מצב, שבו בנוסף לקשר המקצועי עם המטופל, יש למטפל המוסמך גם קשרים או אינטרסים אחרים הקשורים בעקיפין למטופל, אשר עלולים להכניס לקשר המקצועי שיקולים זרים.

- א. במצבים אלו של נאמנות כפולה יבהיר המטפל המוסמך ברפואה משלימה למטופל הפוטנציאלי את המצב ויאפשר לו להחליט האם הוא רוצה בטיפול או לא.
- ב. במקרים של סתירה מהותית בין הנאמנויות, יפסיק המטפל המוסמך ברפואה משלימה מתן טיפול בתשלום.
- ג. כאשר מטופל מצהיר באזני המטפל המוסמך ברפואה משלימה על התנהגות שאיננה מקצועית אשר בוצעה על ידי מטפל מוסמך ברפואה משלימה אחר, על אותו מטפל מוסמך ברפואה משלימה לפעול בהתאם לסעיף ג.1.6 ד'.

ג.3. הפסקת הקשר המקצועי

- א. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יסיים קשר מקצועי עם מטופל, אלא כאשר ברור בצורה סבירה שהמטופל אינו זקוק עוד להתערבות של המטפל המוסמך ברפואה משלימה, או כאשר הסתיים החוזה ביניהם, או כאשר המטופל ביקש להפסיק, או בגלל מגבלות כספיות או שראה שהטיפול למעלה מיכולתו ומיומנותו.
- ב. אם ראה המטפל המוסמך ברפואה משלימה שהטיפול הינו למעלה מיכולתו או מיומנותו, עליו ליידע את המטופל ולהפנות אותו בהסכמתו למטפל מוסמך ברפואה משלימה אחר או לטיפול אחר.
- ג. לפני הפסקת הקשר המקצועי מסיבה כל שהיא, למעט אם הדבר נמנע עקב התנהגות המטופל, ידון המטפל המוסמך ברפואה משלימה עם המטופל על משמעות סיום הטיפול הנ"ל. כמו כן יציע לו אנשי מקצוע חליפיים למתן הטיפול וינקוט צעדים נדרשים אחרים כדי לסייע בהעברת האחריות לאיש מקצוע אחר, לפי הצורך.
- ד. גם לאחר סיום ההתקשרות הטיפולית חלה על המטפל החובה לשמור על חסיון המידע בהתאם לכללים שצוינו לעיל.

ג.4. החלפת מטפלים מוסמכים

- א. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה לכבד את זכות המטופל לבחור את המטפל המוסמך ברפואה משלימה, לקבל או לדחות את חוות דעתו של המטפל המוסמך ברפואה משלימה המטפל ולקבל החלטות הקשורות בגופו ובנפשו.
- ב. כאשר מטופל מחליט להחליף את המטפל המוסמך ברפואה משלימה, יסייע המטפל המוסמך ברפואה משלימה ככל האפשר למטופל הממשיך בטיפול. המטפל המוסמך ברפואה משלימה יעביר מידע רלוונטי של תיעוד הטיפול על פי בקשת המטופל (לרבות שמות הרמדיס/תוספי המזון/הפורמולות הצמחיות וכיוב' שקיבל), אל המטפל החדש.

ג.6. יחסים בין עמיתים

ג.6.1. יחסים סולידריים וקולגיאליים

- א. מטפל מוסמך ברפואה משלימה יעודד את הפונים אליו להתמיד בטיפול אצל המטפל המוסמך ברפואה משלימה שבטיפולו הם נמצאים.
- ב. מטפל מוסמך ברפואה משלימה יעניק חוות-דעת על מיומנותו המקצועית של מטפל מוסמך ברפואה משלימה שעימו יש או היו לו קשרים מקצועיים, רק במסגרת דרישות ותקנות החוק או לפי בקשת המטפל המוסמך ברפואה משלימה עצמו.
- ג. כל חוות דעת כזו תובא לידיעת המטפל המוסמך ברפואה משלימה או איש המקצוע שלגביו נערכה עוד בטרם הועברה לאחר. עותק של חוות דעת בכתב יימסר למטפל מוסמך ברפואה משלימה שלגביו נכתבה.

- ד. אם המטפל המוסמך ברפואה משלימה מבחין בסכנה למטופל עקב התנהגות לא אתית אצל עמיתו, יפנה קודם למטפל. לאחר מכן, אם לא נפתר העניין, יפעל בדרכים אתיות - לרבות פניה לוועדת האתיקה - על מנת למנוע או לצמצם ככל הניתן נזק אפשרי לעמית ולמטופליו, תוך יידוע העמית על כך.
- ה. מטפל מוסמך ברפואה משלימה ידאג לכך שבמגעיו עם בעלי מקצועות טיפוליים אחרים ייווצרו יחסי הבנה וכבוד הדדי, ובמידת הצורך גם שיתוף פעולה.

6.2.ג שיתוף פעולה מקצועי

- א. האגודה מעודדת ומברכת שיתוף בידע מקצועי ובממצאי מחקרים בין העמיתים.
- ב. כאשר הדבר נדרש מבחינה מקצועית, ישתף המטפל המוסמך ברפואה משלימה פעולה עם עמיתים ועם בעלי מקצוע אחרים במטרה לשרת את מטופליהם בצורה מיטבית, מועילה ומתאימה.

7.ג טיפול באמצעי התקשורת לרבות אינטרנט

- א. מתן טיפול מטפל מוסמך ברפואה משלימה באינטרנט מחייב כל מטפל מוסמך ברפואה משלימה העוסק בכך לקיים את כל כללי האתיקה של האגודה, לרבות קיום רמה מקצועית נאותה, שמירה על סודיות, ושמירה על כבוד המקצוע.
- ב. אם נוצרות נסיבות שבהן אי-אפשר להעניק טיפול תוך קיום נאות של כללי האתיקה המקצועית, יפסיק המטפל המוסמך ברפואה משלימה במתן הטיפול בדרך זו.

8.ג אתיקה בהדרכה ובהוראה

- א. מטפל מוסמך ברפואה משלימה המדריך במסגרות שבהן מתקיים פיקוח של האגודה, יעניק עזרה וגיבוי מרביים בעבודה, בהדרכה ובהשתלמות למתמחים ולסטודנטים במטפל מוסמך ברפואה משלימה העובדים תחת פיקוחו המקצועי.
- ב. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה המדריך לעשות כל שביכולתו על-מנת שהסטודנטים יפעלו על פי הקוד האתי של האגודה.
- ג. על בתי הספר לשלב את הקוד האתי בתוכנית הלימודים, וליידע את הסטודנטים על קיומו. בעת הנחיה של סטודנטים, על המנחה לשמור על הקוד האתי ולהנחילו לסטודנטים, וכמידת יכולתו לדאוג לכך שיפעלו על פיו.

9.ד פרסום – הצגה עצמית כנה ואמינה

- א. בפרסום עצמי או בהופעה בתקשורת, המטפל המוסמך ברפואה משלימה יהיה כן בהצגת דרגתו המקצועית והאקדמית ויימנע מכל מצג מטעה.
- ב. מטפל מוסמך ברפואה משלימה לא ישתמש בתואר אקדמי ממקצוע שאינו מטפל מוסמך ברפואה משלימה מבלי לציין את התחום האקדמי של התואר. **לדוגמא, אדם שקיבל דוקטורט יציג עצמו בנוסח: ד"ר (PHD/ND) פלוני אלמוני.**
- ג. על המטפל המוסמך ברפואה משלימה להימנע מהערות שנאמרות בקלות דעת או ברגזנות, אשר עלולות לגרוע מיוקרת המקצוע.
- ד. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יטען ליכולתו לרפא כל מחלה פיזית או נפשית שהיא, ויימנע מכל פרסום כוזב או מוגזם.
- ה. מטפל מוסמך ברפואה משלימה לא ייתן את ידו לפרסום מידע שיש בו כדי להטעות את הציבור או לפגוע בכבוד המקצוע.

- ו. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יצור רושם מוטעה בציבור, אם בדרך של התבטאות ציבורית, אם בכתב ואם בכל צורת פרסום אחרת, בכל הנוגע למהותה ולעקרונותיה של המטפל המוסמך ברפואה משלימה הקלאסית.
- ז. מטפל מוסמך ברפואה משלימה לא יעשה פרסומת שיש בה משום עידוד לצריכת טיפול מטפל מוסמך ברפואה משלימה שאינו חיוני על פי אמות מידה מקובלות במטפל מוסמך ברפואה משלימה.
- ח. המטפל המוסמך ברפואה משלימה לא יעשה פרסומת שמטרתה לעודד צריכת טיפול מטפל מוסמך ברפואה משלימה ע"י יצירת חשש או הפחדה בציבור.

מקורות

- British Register of Complementary Practitioners Code of Ethics and Practice for Members (2001)
- Code of professional Ethics of the Australian Natural Therapists Association Limited (2004).
- International Code of Medical Ethics (1994).
- Principles of Medical Ethics (A.M.A 2001).
- ECCH Guidelines for Codes of Ethics November 2002

- הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל (2004) בהוצאת הסתדרות האחיות והאחים בישראל.
- כללי האתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל.
- קוד האתיקה המקצועית של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל הפ"י (1998)
- חוק זכויות החולה תשנ"ו - 1996.

נספחים:

1. דוגמא לחוזה הסכמה בין מטופל למטפל
2. חוק יסוד כבוד האדם
3. חוק שמירת מידע
4. חובות דיווח על פגיעה בקטינים וחסרי ישע
5. חוק זכויות החולה